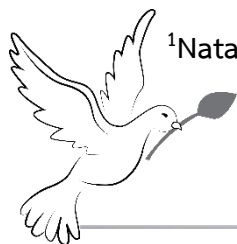

การพัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์สำหรับนักเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี*

The Development of Characteristics, Indicators and Moral Identity Assessment Scale for Students under Nonthaburi Provincial Administrative Organization

¹นัฐราพร พิษญากร, บุญเรียง ขจรศิลป์ และธนีนาฏ ณ สุนทร

¹Nataraporn Pichayagorn, Boonreang Kajornsinsin and Taneenart Na-soontorn

วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: nataraporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อพัฒนาแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อทดลองใช้แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ และ 4) เพื่อศึกษาระดับความมีคุณธรรมของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 5,944 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินแบบมาตรวัดประเมินค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ 19 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ มี 6 ตัวบ่งชี้ ด้านความรับผิดชอบ มี 7 ตัวบ่งชี้ และด้านความมีจิตอาสา มี 6 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทุกตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 2) ผลการพัฒนาแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ได้แบบประเมินที่มีลักษณะแสดงถึงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก 4 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินเท่ากับ .984 3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 25.09$, $df = 18$, $p = .12$, $GFI = .999$, $AGFI = .996$, $RMR = .000$, $RMSEA = .008$) 4) ผลการประเมินระดับคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์อยู่ในระดับมาก มีผลการประเมินสูงสุดคือด้านความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณลักษณะ; ตัวบ่งชี้; คุณธรรมอัตลักษณ์; โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to develop the characteristic and indicators of moral identity for students under Nonthaburi Provincial Administrative Organization; 2) to develop the moral identity assessment scale for students under Nonthaburi Provincial Administrative Organization; 3) to try out the assessment scale for examining the structural validity of the characteristics and indicators of moral identity; and 4) to study the moral level of students under Nonthaburi Provincial Administrative Organization. A sample group consisted of 5,944 students from the 1st – 6th secondary school of schools under Nonthaburi Provincial Administrative Organization, by means of stratified random sampling. The research instrument was the survey questionnaire with the 4-point Likert rating scales. The acquired data were analyzed by using percentage and confirmatory factor analysis.

The research results revealed as follows: 1) From studying the characteristics and indicators of moral identity for students under Nonthaburi Provincial Administrative Organization, it was found that there were 3 characteristics and 19 indicators: honesty had 6 indicators, responsibility had 7 indicators, and volunteer spirit had 6 indicators. All of the indicators were feasible in practice; 2) The development of moral identity assessment scale for students resulted in the assessment scale indicating 4 levels of behavior with the inter-rater reliability of 0.984; 3) The confirmation analysis results found that the model corresponded to the empirical data (Chi-Square = 25.09, df = 18, p = .12, GFI=.999, AGFI=.996, RMR=.000, RMSEA=.008); and 4) The results of the moral identity level assessment of students revealed that students had a moral identity as a high level by which the volunteer mind was at the highest, followed by honesty and responsibility, respectively.

Keywords: Development of Characteristic; Indicators; Moral Identity; Nonthaburi Provincial Administrative Organization

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงปรารถนา สังคมไทยในปัจจุบันมีความเปราะบางด้านคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วสู่วิถีโลกปัจจุบัน โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบของการก้าวเดินไปข้างหน้า (Chumsai Na Ayutthaya, 2010) จากปัญหาและสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เด็กและเยาวชนได้รับอิทธิพลโดยตรง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนา

จิตใจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงออกที่ผิดศีลธรรม การเห็นผิดเป็นชอบ ขาดระเบียบ วินัย ขาดความรับผิดชอบ และจริยธรรม เกิดปัญหาสังคม หลายฝ่ายต่างเร่งแก้ไข เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการพัฒนาที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ เห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (Ministry of Education, 2003) และกระทรวงศึกษาธิการที่ได้จัดทำหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น โดยมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (Office of the Basic Education Commission, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ต้องการให้คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองต้นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง ความเป็นไทย (Office of the National Economics and Social Development Council, 2015) และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลัง มุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Office of the Education Council, 2007)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ได้เล็งเห็นถึงการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม จึงได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2562 - 2565 โดยมีวิสัยทัศน์ว่า นนทบุรี นครแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน มีเป้าประสงค์ให้สถานศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษา ทุกสังกัดในจังหวัดนนทบุรี เป็นสถานศึกษาคุณธรรม มีคุณภาพ มีสมรรถนะสูงในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้เพียบพร้อมด้านความรู้ ความคิด มีทักษะชีวิต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Nonthaburi Provincial Education Office, 2018) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และมีภารกิจในการจัดการศึกษาในจังหวัดนนทบุรี มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดทั้งสิ้น จำนวน 34 แห่ง ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อตอบสนองนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 แผนพัฒนาการศึกษา

ท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2562 - 2565) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับคุณธรรมไว้ในยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศ และกำหนดให้ทุกโรงเรียนกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ๓ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีจิตอาสา เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยมุ่งหวังให้บุคลากรในสถานศึกษาและนักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป ซึ่งทุกโรงเรียนในสังกัด ต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และขับเคลื่อนคุณธรรม ทั้ง 3 ด้านให้เกิดผลในเชิงประจักษ์ (Nonthaburi Provincial Administrative Organization, 2018)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จึงต้องการพัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนที่สะท้อนหรือแสดงให้เห็นถึงคุณธรรมดังกล่าว และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ลักษณะใดที่สามารถนำไปประเมินนักเรียน ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นกรอบวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษา การจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลทางการศึกษาในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ตลอดจนใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนทุกช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลดีต่อกระบวนการพัฒนาเยาวชน นักเรียน และนักศึกษาให้เป็นพลเมืองดีและพลโลกที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
2. พัฒนาแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
3. ทดลองใช้แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ของคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์
4. ศึกษาระดับความมีคุณธรรมของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา คุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ สำหรับนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ และแนวคิดการสร้างแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (4-Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 34 แห่ง ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 13,213 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 34 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้จำนวนที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลการ โดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรไม่ควรน้อยกว่า 10 ต่อ 1 (Hair et al., 2006) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าทั้งสิ้น 45 พารามิเตอร์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยควรมีอย่างน้อย 10 เท่า หรืออย่างน้อย 450 คน ขึ้นไป แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักเรียนทุกประเภทของสถานศึกษาและทุกระดับชั้น และเพื่อจำนวนข้อมูลที่อาจไม่ได้รับกลับคืนมา จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากเลือกนักเรียนมาชั้นละ 1 ห้องเรียน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยรวบรวมในครั้งนี้คือ 5,944 คน

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบประเมินคุณลักษณะตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ

1) ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกประเมินได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และประเภทของสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2) ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 คุณลักษณะคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีจิตอาสา โดยผู้ประเมินคือครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (4-Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีครบทุกฉบับ และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ดังนี้ ค่าสถิติทดสอบ χ^2 ต้องไม่มีนัยสำคัญทาง ค่า Goodness of Fit Index และ Adjusted Goodness of Fit Index ควรมีมากกว่า 0.95 ส่วนค่า Root Mean Square Error of Approximation และ Root Mean Square Residual ควรมีค่าน้อยกว่า .05

2. การศึกษาระดับของคุณธรรมอัตลักษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินงานวิจัย แบ่งรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนาคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

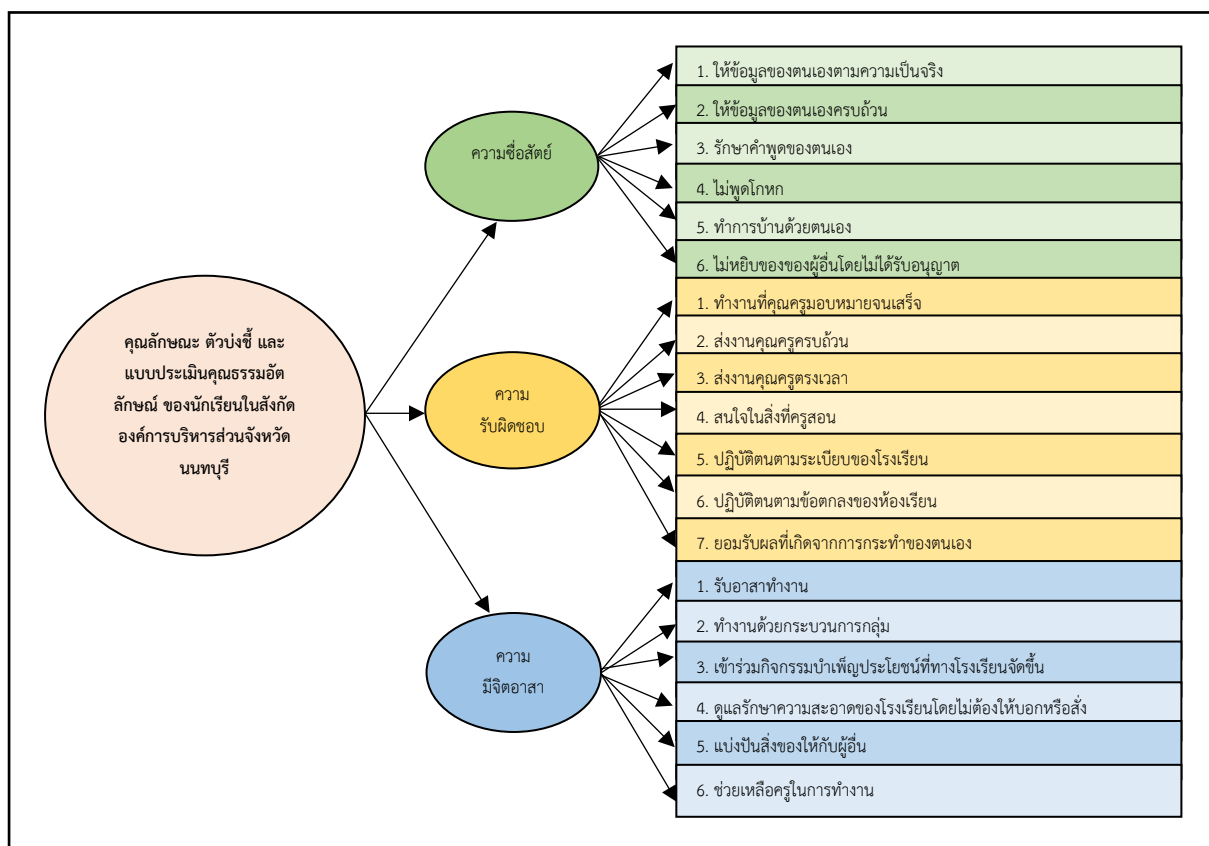
2. การพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

3. การทดลองใช้แบบประเมินคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีจิตอาสา โดยมีตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณลักษณะดังกล่าว 19 ตัวบ่งชี้ แสดงได้ดังแผนภาพดังนี้

2. ผลการพัฒนาแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้แบบประเมินซึ่ง ประกอบด้วย ข้อคำถามที่แสดงถึงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก 4 ระดับ

ตามตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะคุณธรรมอัตลักษณ์ จำนวน 3 คุณลักษณะ 19 ตัวบ่งชี้ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างผู้ประเมิน มีค่า 0.984 แสดงว่ามีคุณภาพด้านความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินอยู่ในระดับที่ใช้ได้

3. ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL เพื่อพิจารณากับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 25.09$, $df = 18$, $p = .12$, $GFI = .999$, $AGFI = .996$, $RMR = .000$, $RMSEA = .008$) แสดงว่าตัวแปรคุณลักษณะ และตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และพบว่า คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ตัวบ่งชี้ไม่พุดโกหก สามารถใช้อธิบายคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 52.20 ตัวบ่งชี้ทำงานที่ครอบคลุมหมายจนเสร็จ สามารถใช้อธิบายคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 48.70 และตัวบ่งชี้ ช่วยเหลือครูในการทำงานสามารถใช้อธิบายคุณลักษณะด้านความมีจิตอาสาได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 47.80

4. ผลการประเมินระดับคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า ในภาพรวมนักเรียนของสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 2.650 เรียงลำดับคุณธรรมที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบด้านความมีจิตอาสา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ตัวบ่งชี้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น และทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียนโดยไม่ต้องให้บอกหรือสั่งอยู่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับชั้นที่มีผลการประเมินด้านความมีจิตอาสาสูงสุดคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากตามลำดับ และระดับชั้นที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะ ตัวบ่งชี้และแบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดคุณลักษณะและตัวบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนตลอดจนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินระดับคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานของการสร้างคนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศชาติ (Rochanahasdin,

2017) และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (Ministry of Education, 2003)

2. แบบประเมินคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นการวัดและประเมินผลในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) เป็นข้อคำถามที่แสดงความรู้สึกหรือท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทิศทางบวกหรือลบ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตามตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะคุณธรรมอัตลักษณ์ จำนวน 3 คุณลักษณะ 19 ตัวบ่งชี้ ตามแนวทางการสร้างแบบประเมินตามเทคนิคของ Likert (Likert technique) ซึ่งในแบบวัดชุดหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยข้อคำถามทั้ง 2 ประเภท คือข้อคำถามทางบวก (+) และข้อคำถามทางลบ (-) นักวิจัยบางท่านอาจปรับลดเหลือ 4 ระดับ หรือปรับเพิ่มเป็น 6 ระดับ เพื่อให้มีคำตอบจำนวนคู่ เป็นการหลีกเลี่ยงการตอบตรงกลาง ซึ่งอาจเกิดจากการตอบของผู้ตอบที่ไม่ค่อยตั้งใจ จึงเลือกคำตอบระดับกลาง ๆ ทำให้ผลที่ออกมาไม่ชัดเจนว่ามีแนวโน้มไปทางใด (Kajornsinsin, 1990)

3. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ตัวบ่งชี้ ไม่พูดโกหก มีความสัมพันธ์สูงสุดต่อคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การไม่พูดโกหกนับเป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ที่ควรยึดถือและปฏิบัติ และตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา คือข้อที่ 1 คือการไม่พูดโกหก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Srihaaumphai (2007) ที่ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า คนดีมีคุณธรรมคือ คนซื่อสัตย์สุจริต คิดดี พูดดี ทำดี คิดตรง พูดตรง ทำตรง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่พลิกพลิ้วในคำพูดและการกระทำ รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ ตัวบ่งชี้ ทำงานที่ครูมอบหมายจนเสร็จ แสดงถึงความสำคัญที่ใกล้เคียงกันของคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน ทั้งนี้ การที่นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายจนเสร็จนั้น เป็นพฤติกรรมที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ตลอดจนครูผู้สอนทุกวิชาสามารถสังเกตและตรวจสอบได้ อีกทั้งงานที่ครูมอบหมายในบางครั้ง อาจเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนและเป็นการสร้างความรู้สึกละอายใจที่ครูกับนักเรียนมีต่อกันเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติงานที่ครูได้รับมอบหมายได้สำเร็จ อีกทั้งครูยังเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน (McMullen, 1985) และอีกคุณลักษณะหนึ่งคือด้านความมีจิตอาสา ตัวบ่งชี้ช่วยเหลือครูในการทำงาน ที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี การช่วยเหลือครูในการทำงาน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้ง่ายและชัดเจนถึงความมีน้ำใจ ทั้งนี้ อาจเกิดจากการปลูกฝังนักเรียนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก เช่น การให้นักเรียนช่วยเหลือของ ให้นักเรียนช่วยทำกิจกรรมของทางโรงเรียน ให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Rodsuti (2008) ที่กล่าวว่า จิตอาสา คือการมีความเมตตาที่จะให้ผู้อื่น ให้แบบอ่อนน้อม ไม่ใช่เป็นการให้แบบผู้ให้เหนือกว่าผู้รับ แต่เป็นการให้โดยละตัวตนของเราออกไปด้วย

4. จากผลการวิจัยระดับคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนของสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

และมีผลการประเมินจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ด้านความมีจิตอาสา นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และต่ำสุด คือ การดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียนโดยไม่ต้องให้บอกหรือสั่ง ระดับชั้นที่มีผลการประเมินสูงสุดคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ และระดับชั้นที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ส่วนในด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และต่ำสุดคือไม่พูดโกหก ระดับชั้นที่มีผลการประเมินสูงสุดคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รองลงมาคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับ และระดับชั้นที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ด้านความรับผิดชอบ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และต่ำที่สุดคือส่งงานคุณครูครบถ้วน ระดับชั้นที่มีผลการประเมินสูงสุดคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รองลงมาคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับ และระดับชั้นที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จะเห็นได้ชัดเจนว่า ระดับคุณธรรมของนักเรียน ทั้งสูงสุดและต่ำสุด อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในทุกๆ ด้าน สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่ในระดับอุดมศึกษาและเป็นวัยรุ่นที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อมๆ กัน เป็นวัยที่มีความคิดที่เป็นของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เชื่อมั่นในตนเอง อีกทั้งยังต้องเคร่งเครียดกับการสอบแข่งขันเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย จึงเป็นช่วงวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและมีปัญหามากที่สุด สอดคล้องกับ Child and Adolescent Mental Health Rajanagarindra Institute (2013) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น เนื่องมาจากระดับความมีคุณธรรมของวัยรุ่นลดน้อยลง แต่พฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นกลับมีแนวโน้มเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น และปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือความก้าวร้าวในวัยเด็ก การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ขาดการฝึกวินัย และการควบคุมตนเอง การปลุกฝังค่านิยม การถูกปฏิเสธจากเพื่อนที่ดีและโรงเรียน รวมทั้งการขาดการเข้าใจ การส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์จากโรงเรียน

สรุป

เมื่อพิจารณาระดับคุณธรรมของนักเรียนจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีผลการประเมินสูงสุดในทุกด้าน โดยมีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ตามลำดับ รองลงมาคือโรงเรียนประถมศึกษา มีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความมีจิตอาสา ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสมีผลการประเมินต่ำสุดในทุกด้าน มีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสมีผลการประเมินต่ำสุด ดังนั้น จึงควรให้ความสนใจโดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของพฤติกรรมนักเรียน และมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสต่อไป

1.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีควรให้ความสำคัญทางด้านพฤติกรรมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ หรือการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมหลังจากจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้ว

1.3 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ควรมีการออกแบบโครงสร้างเวลาเรียนที่เหมาะสม และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานหรือการบ้านหลายวิชาภายในชิ้นงานเดียว และสามารถส่งงานครูได้ครบถ้วน

2. ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และแบบประเมินของคุณธรรมอัตลักษณ์ที่สำคัญ 3 ประการได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีจิตอาสา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเกี่ยวกับ

2.2 การพัฒนาคุณลักษณะ ตัวบ่งชี้ และแบบประเมินคุณธรรมด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมในทุกด้าน

2.3 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความมีวินัยของนักเรียน

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน และแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

References

- Child and Adolescent Mental Health Rajanagarindra Institute. (2013). *Guidelines to help care for teenagers with violent behavior for health personnel*. Bangkok: Deenadoo Media Plus.
- Chumsai Na Ayutthaya, A. (2010). *moral first the knowledge*. (1st ed.). Bangkok: Freemind.
- Department of Local Administration. (2018). *Strategy of the Department of Local Administration (2017-2026)*. Retrieved January 3, 2019, from <http://www.dla.go.th>
- Division of Education Religion and Culture Promotion References. (2018). *4-years education*

- development plan (2018-2022)*. Nonthaburi Provincial Administration Organization.
- Kajornsinsin, B. (1990). *Educational Research Methodology*. (2nd ed.). Bangkok: physics center.
- McMullen, C.M. (1985). Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent. *Dissertation Abstracts International*, 46(7) ,616-A.
- Ministry of Education. (2003). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and amendments B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Ro So Pho Printing House.
- _____. (2008). *Indicators and core content Social studies, religion and culture subject group according to the core curriculum of basic education, 2008*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Ltd.
- _____. (2009). *8 Basic Morals*. Retrieved January 15, 2019, from <http://www.moe.go.th/index.php/infographics/51267>.
- _____. (2010). *Development guidelines Measurement and Evaluation of Desirable Characteristics in the Basic Education Curriculum 2008*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Ltd.
- _____. (2017). *The 12th Educational Development Plan of the Ministry of Education (2017-2021)*. Bureau of Policy and Strategy office of Permanent Secretary.
- National Ethics Promotion Board. (2016). *National Moral Promotion Plan No. 1 (2016-2021)*. Bangkok: Ministry of Culture.
- Niranthawee, S. (2005). *Report on the results of learning management documents to develop learners to be good citizens*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Office of the Basic Education Commission. (2010) . Learning management guidelines based on the basic education core curriculum 2008. (2nd ed.). Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand, Ltd.
- Office of the National Education Commission. (2008). *Basic Core Course 2008*. Bangkok: Atthaphon Printing House.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *The 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*. Retrieved February 23, 2019, from https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/main.php?filename=develop_issue.
- Office of the Permanent Secretary for Education. (2017). *A study of morals and ethics of learners in educational institutions under the Ministry of Education*. Retrieved

February 23, 2019, from [https://www.bps.moe.go.th/research/fulltext/Morality and Ethics.pdf](https://www.bps.moe.go.th/research/fulltext/Morality%20and%20Ethics.pdf).

Rochanahasdin, S. (2017). Significant Principles of Educational Management for Citizenship. *Academic Service Journal, Prince of Songkla University*, 28(1), 207-217.

Rodsuti, M. (2008). What is a volunteer?. Retrieved February 6, 2019, from <http://www.vachiraphuket.go.th/www/volunteer/?name=knowledge&file=readknowledge&id=4>.

Srihaaumphai, P. (2007). *The basic of Educational and Ethical*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.